

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за друго тромесечје

Београд, септембар 2015.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је да унапреди анализу кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита од стране банака, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹ и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом извештају приказани су резултати анкете спроведене од 1. до 10. јула 2015. године. У анкети су исказани ставови банака о променама током другог тромесечја и очекиваним променама на кредитном тржишту у трећем тромесечју 2015. Од укупно 30 банака с дозволом за рад Народне банке Србије, учествовало је њих 27, што обезбеђује готово потпуну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи 99% билансне суме банкарског сектора. Резултати анкете су приказани у виду нето процената.

Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

РЕЗИМЕ	1
КРЕДИТИ ПРИВРЕДИ	2
КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ	5

Резиме

Банке су у другом тромесечју 2015. први пут оцениле да су кредитни стандарди за привреду ублажени, што објашњавају успоравањем кредитне активности и повећањем конкуренције. Њихова оцена је да су смањене каматне марже, провизије и накнаде, а да је повећана максимална рочност кредита. Ублажавање кредитних стандарда и услова образложили су и смањењем трошкова везаних за изворе кредитне активности. У трећем тромесечју банке не очекују знатније промене кредитних стандарда, али очекују наставак ублажавања ценовних услова за новоодобрене кредите привреди. Током другог тромесечја банке су уочиле да је повећана тражња предузећа за кредитима, што очекују и у наредном тромесечју.

Оцена банака је да су, у мањој мери, ублажени и кредитни стандарди и услови за одобравање кредита становништву. У трећем тромесечју мањи број банака очекује поштравање стандарда, док већина њих очекује даљи пад каматних маржи. Банке су оцениле да је тражња за кредитима у другом тромесечју повећана како за готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање, тако и за девизним стамбеним кредитима. Банке очекују да ће тражња за готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање расти и у трећем тромесечју.

Кредити привреди

Након претходне године, када су кредитни стандарди сваког тромесечја били пооштровани, и првог тромесечја 2015. године, када су били непромењени, кредитни стандарди су у другом тромесечју ублажени. Банке су ублажиле кредитне стандарде при одобравању свих врста кредита, и то нешто више за девизне него за динарске кредите. У наредном тромесечју банке не очекују веће промене стандарда на укупне кредите привреди. Ипак, очекују да стандарди буду пооштрени за кредите великим предузећима, а ублажени за кредите малим и средњим предузећима и пољопривредницима.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Ублажавање кредитних стандарда објашњава се пре свега смањењем трошкова извора за кредите и израженијом конкуренцијом између банака. С друге стране, перцепција ризика од стране банака деловала је у правцу пооштравања стандарда, али је број банака које имају негативна очекивања у погледу будуће економске активности и проблеме с ненаплативим потраживањима смањен.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

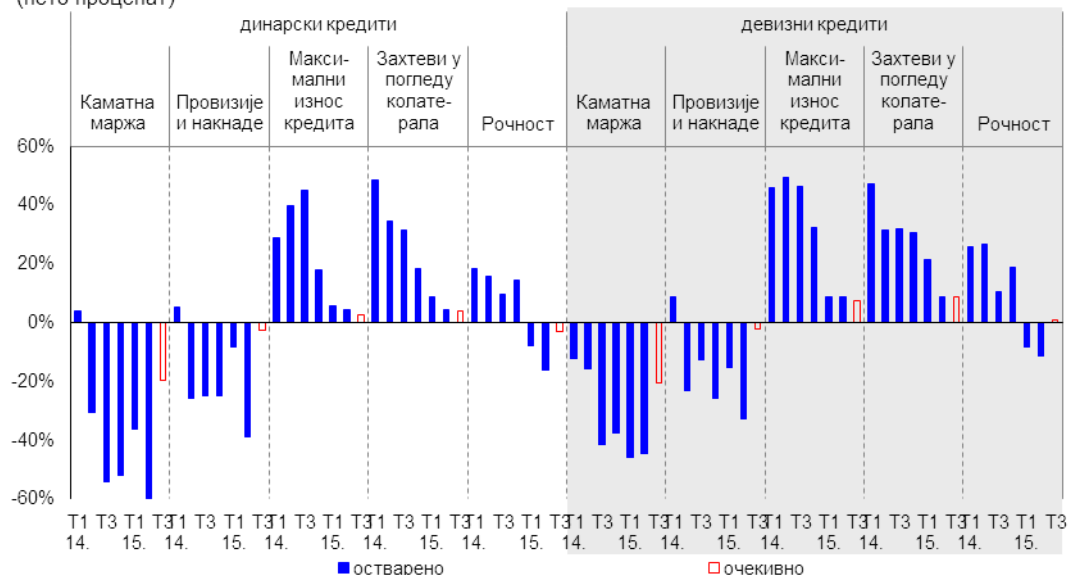
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Од када се спроводи анкета, у другом тромесечју 2015. највише банака је смањило каматне марже, чиме је настављен тренд смањења каматних стопа на кредите. Током другог тромесечја смањене су и провизије и накнаде, а повећана максимална рачност кредита. Остали услови који се односе на максимални износ кредита и захтеве у погледу колатерала поштрени су код мањег броја банака. У трећем тромесечју банке очекују наставак поменутих тенденција, али не и даље продужавање рачности кредита.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Према оцени банака, тражња предузећа за кредитима је у другом тромесечју повећана. Повећана је првенствено тражња за динарским кредитима, а смањена тражња за девизним краткорочним кредитима. Од фактора који су утицали на раст тражње, банке посебно истичу потребу за финансирањем обртних средстава, док је, за разлику од претходних анкета, знатно мање заступљена потреба за реструктурирањем постојећих обавеза. У другом тромесечју је мањи и број банака које су оцениле да су капиталне инвестиције негативно утицале на тражњу за кредитима.

У трећем тромесечју банке очекују даљи раст тражње за кредитима од стране малих и средњих предузећа, али не и од стране пољопривредника.

Промена тражње предузећа за кредитима

(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима

(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Кредити становништву

Према оцени банака, кредитни стандарди на новоодобрене кредите становништву су у другом тромесечју ублажени. Ако се посматрају различити сегменти тржишта, може се уочити да је оцењено ублажавање било равномерно заступљено код готово свих врста кредита становништву изузев потрошачких, где стандарди нису промењени. У наредном тромесечју мали број банака очекује пооштравање кредитних стандарда за кредите становништву.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

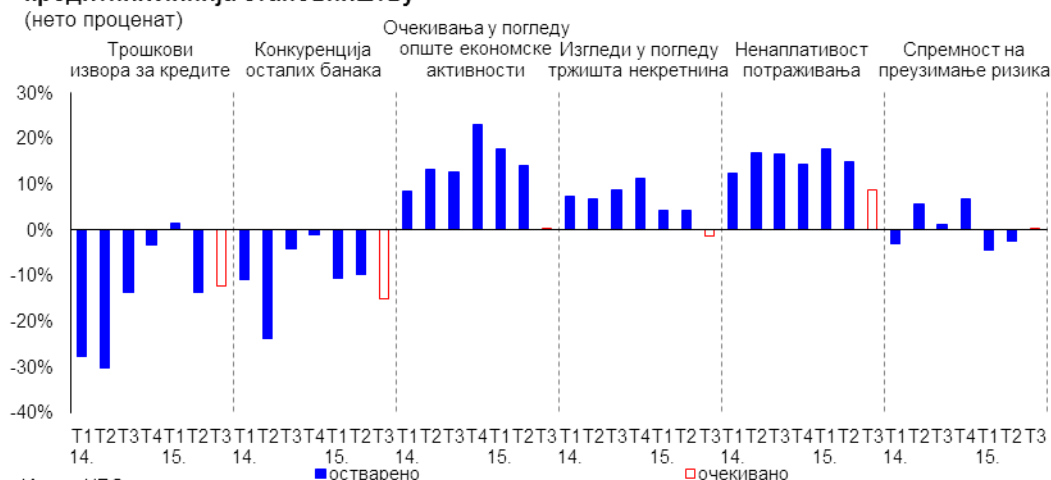
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Слично као и код кредита привреди, конкуренција између банака, трошкови извора за кредите и спремност на преузимање ризика фактори су које банке наводе да су деловали на ублажавање кредитних стандарда у другом тромесечју, док је у супротном правцу деловала погоршана перцепција ризика. Према оцени банака, у трећем тромесечју стандарди ће бити пооштрени искључиво због проблема с ненаплативим кредитима, будући да банке не исказују песимизам у погледу опште економске активности и изгледа на тржишту некретнина. На ублажавање стандарда деловаће конкуренција између банака и цена извора кредита.

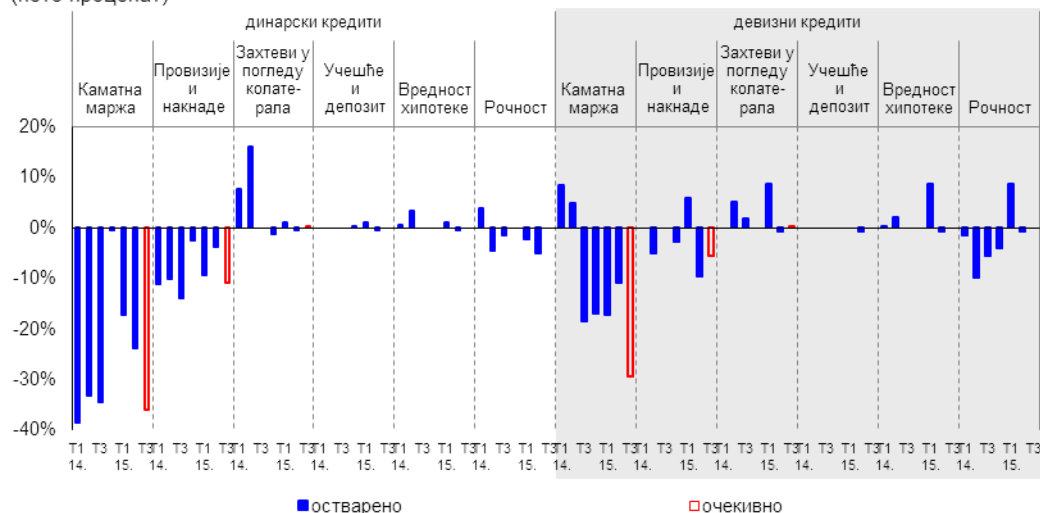
Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву

Према резултатима анкете, ценовни услови за одобравање кредита су ублажени у другом тромесечју. Већи број банака оцењује да су смањене каматне марже, а мањи број њих да су смањене и провизије и накнаде. Банке оцењују да је продужена рочност, као и период почека код динарских кредита, док су остали услови који се односе на учешће, вредност хипотеке и захтеве у погледу колатерала остали непромењени. Слична кретања се очекују и у трећем тромесечју, с тим што се не очекује додатно продужење рока код динарских кредита.

Промена услова за одобравање кредита становништву

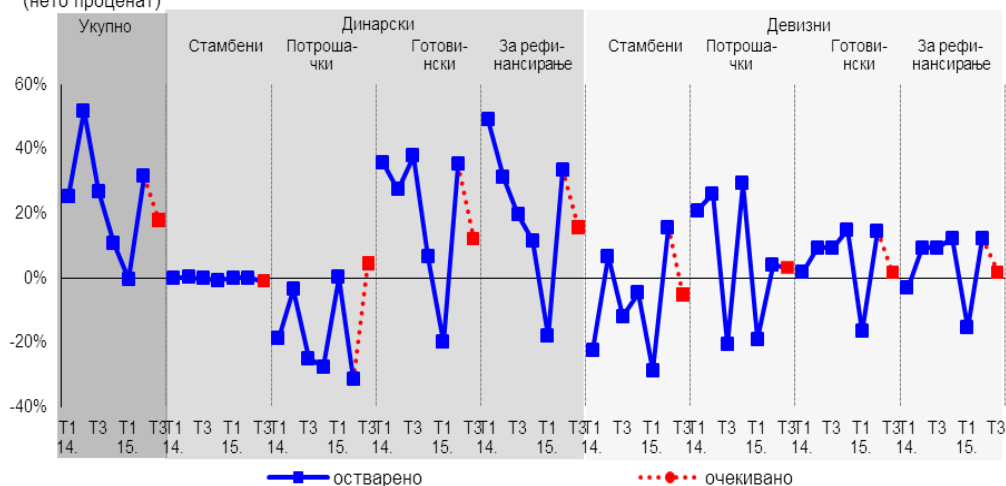
(нето проценат)

Иако су мишљења банака у вези с тражњом подељена, преовладава оцена да је повећана тражња за кредитима. Поред готовинских кредита и кредита за рефинансирање, повећана је и тражња за стамбеним кредитима. Међу факторима који су утицали на повећање тражње, поред потреба за рефинансирањем постојећих обавеза, банке су истакле и потребе за финансирањем куповине некретнина и набавком трајних потрошних добара. Мада не очекују побољшање ситуације на тржишту рада у погледу зарада и запослености, у наредном тромесечју банке очекују даљи раст тражње становништва за свим категоријама кредита изузев за стамбеним.

Промена тражње становништва за кредитима

(нето проценат)

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима

(нето проценат)

